Jonas Sjöstedt: Almedalstal 2015

Talare
Jonas Sjöstedt
Partiledare för Vänsterpartiet

Datum
4 juli 2015

Plats
Almedalen

Omständigheter
Jonas Sjöstedts tal i Almedalen 2015.

Vänner, vänsterpartister, gotlänningar,

Vad roligt att se er alla här i sommarkvällen.

Tack för att ni har kommit med era vackra solflaggor, det är hög tid att vi avvecklar kärnkraften och bygger ut alternativen.

Tack till er som har kommit från Ship to Gaza, jag är övertygad om att en dag kommer vi att segla i mål, i ett fritt Palestina.

Jag såg några från funkisrörelsen här, tillsammans ska vi ta fajten mot diskrimineringen och bygga ett tillgängligt Sverige.

Och förstås välkomna alla ni lobbyister från Almega och välfärdsföretagen också. Jag är tyvärr rädd att ni slösar bort er välbetalda tid här.

Sverige såg annorlunda ut när jag växte upp. Det fanns en annan slags framtidstro, men också andra saker att vara rädd för. Jag är inte nostalgisk. Visst fanns det saker som var bättre förr, men det fanns också saker som var mycket sämre. 1975 var jag tio år gammal. Det var mitt under kalla kriget. Alla oroade sig för kärnvapenkrig. Oljekrisen hade slagit undan benen för den ständiga tillväxten.

Men i Sverige byggdes välfärden ut och arbetslösheten låg på drygt 1,5 procent. Det fanns jobb att få och vi som var små tog trots allt för givet att vi skulle få det bättre än våra föräldrar. Vi skulle ha större möjligheter, kunna se mer av världen och bli friskare. Man litade på att välfärden och trygghetssystemen fanns där för en. Det fanns en övergripande idé om samhället som något gemensamt för alla

oss som lever här. Barn från olika sorters hem gick i samma skola.

Mina egna barn växer upp i ett annat Sverige än vad jag gjorde. De oroar sig mer för klimatet än för kärnvapenkriget. Mobbning finns inte bara på skolgården utan också på nätet.

Tron på samhället och framtiden har förändrats. När jag reser runt och träffar människor på arbetsplatser, skolor och möten är det visserligen tydligt att idén om samhället som ett gemensamt projekt fortfarande lever. Folk har tröttnat på ökade klyftor och otrygghet. Men det är färre som riktigt vågar tro på att det faktiskt går. Efter år av ekonomisk kris, borgerlig regering och skenande arbetslöshet har vi vant oss vid klyftorna. Vi har vant oss vid att se om vårt eget bo först. Jag tror inte heller ungdomar har den där självklara tron att samhället går åt rätt håll.

Men samhällsutvecklingen är på ont och på gott. Mina barns frihet att bli sig själva och fritt kunna uttrycka sin identitet är mycket större än vad den var på 1970-talet. Jag tänker på en av mina klasskamrater genom grundskolan. Det var först när han var vuxen som han kunde säga öppet som det var: ”jag är bög”. Det var helt enkelt inte möjligt och komma ut för en ung kille på skolgården i Vänersborg på 70-talet. Även idag är det svårt för många, men chansen är ändå betydligt större att han idag skulle kunna känna sig trygg i det och kunna komma ut mycket tidigare.

Det vår tid behöver göra är att både att bejaka människors frihet och återupprätta den gemensamma framtidstron. Det går att göra saker bättre tillsammans och det går att vara fri. Vi kan både och. Jag vill att mina barn ska få drömma. Jag vill att alla barn ska få drömma. Drömma både om sina egna personliga vägar och om hur vi alla tillsammans, som gemenskap, ska få det bättre.

Det har snart gått ett år sedan valet - vi har ett nytt politiskt landskap. Socialdemokraterna och Miljöpartiet ville som bekant inte ta in Vänsterpartiet i regering. Därför är vi i opposition och driver på regeringen utifrån. Vi säger vad vi tycker om att regeringen gör alldeles för lite för att stärka arbetsrätten och skapa fler trygga jobb. Vi tvekar inte att kritisera planerna på att sälja Vattenfalls kolgruvor. Samma sak när det gäller vapenexporten till diktaturer och Saudiavtalet. Det finns nog dagar då en och annan miljöpartist och

socialdemokrat ångrar att de tvingades oss till oppositionsrollen, men där är vi. ... När det gäller att säga upp Saudiavtalet så blev det vi och alla andra som pressade på som vann. Vi kommer att vinna fler sådana segrar under mandatperioden.

Vänsterpartiet är ett oppositionsparti, men det finns olika sorters av oppositionspartier. Moderaterna och de andra borgerliga verkar ha fastnat i en surmulen småsinthet. De förlorade makten och nu gör de allt de kan för att förstöra och lägga krokben. Istället för att ha idéer för att forma framtiden ägnar de sig åt att blockera varje försök att ta Sverige framåt och lösa problem. Högern och SDs främsta mål verkar vara att bakbinda och faktiskt förnedra regeringen. Och när det gäller SD så har de hittat en unik roll. De är så mycket i opposition att de till och med röstar emot sin egen politik.

Så gör inte vi. Vårt mål är att få regeringen att föra vänsterpolitik. Det kan vara nog så svårt. Men vi har idéerna för ett bättre, jämlikare samhälle och därför förhandlar vi gärna med regeringen om hur vi kan gå åt det hållet. Vi kritiserar dem när deras politik inte duger, men när vi kan komma överens så gör vi det.

En del politiska kommentatorer och statsvetare verkar ha lite svårt för det där. Är Vänsterpartiet ett oppositionsparti eller inte? Det är ju de som är experterna på att analysera politiken så jag ska kanske inte lägga mig, men oavsett om vi passar i deras mallar eller ej: Här är vi. Ett oppositionsparti, men ett oppositionsparti som kan samarbeta. Och mina vänner, det ger oss inflytande.

Vi har en överenskommelse med regeringen om att ta bort vinstjakten i välfärden. Att förverkliga det innebär att vända den tjugo år långa privatiseringsvågen som drabbat Sverige. Vi har sett till att det kan anställas tusentals fler i äldreomsorgen med nya statliga pengar. Vi har sett till att det görs satsningar på förlossningsvård och på kvinnojourer. Inget av de förslagen fanns med i regeringens eget förslag till budget som de gav till oss och som vi sen förhandlade. Nu blir det verklighet.

Mycket av det Vänsterpartiet har fått igenom är sådant som ger barn ett bättre liv. Vi höjer underhållsstödet för ensamstående föräldrar och vi gör det billigare för barnen gå i kulturskolan. Vi har fått igenom att receptbelagda läkemedel för barn blir gratis. Vi har infört ett särskilt glasögonbidrag för barn. Varenda unge ska få de mediciner den behöver och självklart ska varenda unge kunna se

ordentligt.

Vår politik bekämpar barnfattigdomen, men den är också en feministisk politik. När vi höjer underhållsstödet för ensamstående föräldrar är det framför allt kvinnor som gynnas. Vi minskar inkomstklyftan mellan kvinnor och män, satsar på förlossningsvård och kvinnojourer.

Vi lagar revor i välfärden som borgarna har lämnat efter sig. Särskilt stolt är jag över att vi också genomför flera reformer som är helt nya. Sverige har aldrig förut haft gratis medicin och statligt glasögonbidrag för alla barn. Vi reparerar vår gemensamma välfärd, men vi söker oss inte tillbaka till hur det var förr. Vi bygger ut välfärden med nya byggstenar som inte har varit där förut. Vi tar helt nya steg framåt.

Idag har vi presenterat ett nytt förslag som vi ska driva i budgetförhandlingarna med regeringen i höst. Vänsterpartiet föreslår ett sommarlovsstöd. Alldeles för många barn tvingas stanna kvar hemma hela sommarlovet utan något riktigt bra att göra. När föräldrarna jobbar blir det långa dagar utan någon vuxen. Det vill vi ändra på.

Vi vill att fler barn ska få en rolig och meningsfull sommar. Det kan vara att åka på kollo med nya kompisar och äventyr. Det kan vara dagkollo där man kommer hem på kvällarna, eller ett där man sover över – med knarriga våningssängar och spökhistorier.

Det kan vara fotbollsläger, att sätta upp en teaterföreställning eller att få pröva gokart. Det kan vara att bli hämtad med buss och åka iväg och bada. Att få springa runt på den där stranden man annars aldrig kommer till, eftersom mamma måste jobba hela dagarna. Själv minns jag den där sommaren som handlade om att våga sig upp i hopptornet – och att våga kasta sig ut.

Det vi föreslår är ett statligt stöd på 250 miljoner kronor om året. Stödet ska gå till kommuner som ordnar avgiftsfria sommaraktiviteter för barn mellan 6 och 15 år. De flesta kommuner har redan idag någon form av sommaraktivet för barn, men ofta är det för få som nås. Eller så finns det avgifter som gör att de barn som behöver det allra mest inte har råd. I andra kommuner finns det nästan ingenting alls. Vårt sommarlovsstöd skulle göra stor skillnad. Fler barn ska få fler riktigt härliga somrar.

Det är en speciell känsla att gå på skolavslutning inför ett långt sommarlov. Det är förknippat med längtan, värme och frihet. Men för många barn och unga är det också en tid som förknippas med ångest och oro. För de familjer som saknar trygghet och en stabil ekonomi blir ofta sommaren den svåraste prövningen.

Vårt förslag om sommarlovsstöd är ett svar på det problemet. Men vi behöver också de stora, långsiktiga lösningarna. Vi måste bygga ett Sverige där klyftorna minskar istället för ökar – ett Sverige där alla har tillräckligt mycket trygghet för att inte behöva ha ångest för barnens sommarlov. Det är ett land där rätten till ett meningsfullt liv omfattar alla barn, oavsett vilka föräldrarna är.

Det är en speciell känsla att gå på sommarlov, men det är också en speciell känsla att komma tillbaka. Nästan alla av oss minns väl den där första dagen i skolan efter sommaren. Klasskamraterna berättade vad de hade gjort. Någon hade varit utomlands, någon annan på ridläger. Någon hade varit kvar i stan hela sommaren, men ljög ihop något för att inte behöva känna sig utanför.

Men ingen ska behöva ljuga om sin sommar. Det där barnet ska ha fina sommarminnen att berätta om som är alldeles äkta. Det är inte ett dugg orealistiskt. Men det kräver en politik som går åt rätt håll.

Häromdagen stod Jimmie Åkesson här på scenen och pratade om en politik för barn. Men vi vet alla vilka barn som räknas och vilka som inte räknas i hans värld. För barn på flykt från kriget i Syrien skulle deras politik innebära direkt livsfara om den fick genomslag. För många barn här i Sverige innebär deras politik *redan idag* stora problem, när den sprider hat och rasism som drabbar barn varje dag över hela Sverige.

Att barn ska ha det bra låter som något alla kan ställa upp på. Och så är det ju i retoriken, men bakom den finns konflikterna. Vissa partier drömmer om att sänka skatten för banker och välbeställda – vi höjer istället underhållsstödet och satsar på en välfärd för alla. Sverige har aldrig haft så många miljardärer som idag. Samtidigt lever var sjätte svensk barnfamilj på en nivå som ligger under EU:s fattigdomsgräns. Så ser det ut. När vi då vill prioritera barn och välfärd framför mer pengar till de rika så har vi starka motståndare. Men vi står upp för ett anständigare och jämlikare samhälle. Ett samhälle som sätter alla barns möjligheter före miljardärernas bästa, det är ett bättre samhälle.

Jag har rest i många länder. Min släkt bor i Italien. Jag har jobbat i Bryssel och bott Brooklyn. Det är intressant och lärorikt att träffa människor med andra erfarenheter, det gör en ödmjuk. De fördomar man bär på om hur livet kan vara i andra länder stämmer ofta inte. Till exempel kan det visa sig att privatiseringen av välfärden ibland har gått längre i Sverige än i USA. Eller att den svenska skolan på många sätt fungerar sämre än i omvärlden.

Men det finns också så många saker att vara stolt över. Många av de vänner jag fått i andra länder förundras när de möter de bäst fungerande delarna av den svenska välfärden. Vår föräldraförsäkring är med rätta ett föredöme i världen.

Den föräldraförsäkringen har gjort skillnad. Alla dessa barnvagnsrullande pappor med sina småbarn ute på stan har blivit en del av bilden av Sverige utomlands. Nuförtiden är det en rätt självklar del av manligheten att vara tillsammans med sina småbarn. Det är en jättestor skillnad mot när jag växte upp. Det gör mig stolt över Sverige. Men det är absolut ingen anledning att nöja sig. Vi ska gå vidare och vi ska göra föräldraförsäkringen ännu bättre och nå ett helt jämställt uttag.

Jag är också stolt över den svenska modellen på arbetsmarknaden. Jag är stolt över att vi har en allmän sjukförsäkring och att alla har rätt till sjukvård. Jag är stolt över att det inte är föräldrarnas plånbok som avgör ens möjligheter till högre studier.

Men att vara stolt är inte att slå sig till ro. Vi vet att framstegen inte kommer av sig själva. Vi har sett att det som byggts upp kan rivas ner. Att svenska pappor idag spenderar mer tid med sina små barn är ett resultat av decennier av feministisk kamp. Den svenska modellen på arbetsmarknaden finns för att vi har haft en stark fackföreningsrörelse. Rätten till vård och utbildning är resultatet av att arbetarrörelsen varit välorganiserad och haft tydliga politiska visioner. Det här skapades av alla dem som arbetade för ett rättvisare land. Det ska vi fortsätta göra tillsammans.

De rödgröna väljarna röstade rödgrönt för att de vill ha förändring. Men på flera punkter verkar regeringen inte vilja – eller våga.

Det duger inte att göra så lite investeringar som den här regeringen. För att klara

arbetslösheten måste vi investera på helt andra nivåer än idag – i kollektivtrafik, i att bygga bort bostadsbristen och i att anställa många fler i välfärden. Annars kommer vi inte att klara att pressa tillbaks arbetslösheten.

Det duger inte att sätta kortsiktiga kommersiella intressen före miljön. Imorgon åker jag till Ojnareskogen här på Gotland. Där finns unika naturvärden och värdefullt dricksvatten. Regeringen kan skydda skogen genom ett enkelt beslut.

Det duger inte att skolan dras isär. Regeringen måste våga bryta segregeringen – barn från olika hem måste möta varandra. Alla barn ska få en bra utbildning oavsett vilken skola de går i och de ska kunna träffa och lära känna barn med andra bakgrunder än de själva – så kan antirasism också se ut i ett land som blivit allt mer uppdelat.

Det duger inte med en regering som ställer sig på EU-elitens sida mot den grekiska demokratin. Vi vill ha en regering som är solidarisk med de greker som inte får sjukvård eller som inte har den euro som behövs för barnens skollunch. Så länge Grekland hade högerregeringar som betalade till tyska och franska banker så fick de fortsatta låna pengar av EU. Men när de har ett vänsterstyre som vill få fart på ekonomin och värna välfärden, då ska Greklands folkvalda regering kläms åt. Det är ett politiskt val. EU protesterar när grekerna vill höja skatten för höginkomsttagare istället för att sänka pensionerna. Och visst har grekerna rätt att folkomrösta om sin framtid, precis som vi tog oss rätten att folkomrösta om euron. EU behöver med demokrati – inte mindre.

Och så har vi regeringens klimatpolitik. Låt mig säga så här. När man är mindre radikal än påven, då är det nog dags att växla upp lite.

Idag har vi en statsminister som är socialdemokrat och inte moderat. Vi har en regering som kallar sig feministisk och grön och som har som mål att få ned arbetslösheten. Det är bra.

Men alla vet att läget i riksdagen är svårt. Det kommer att behövas mycket tryck från vänster för att förändringen ska bli verklighet. Det är vårt jobb att se till att det blir så, men vi kommer att behöva hjälp. Det finns starkt stöd bland socialdemokrater och miljöpartister för en mer kraftfull politik. Det finns fackföreningar som vill ha bort allmän visstid, miljörörelser som vill avveckla kolkraften och en fantastisk FATTA-kampanj som kräver en samtyckeslag.

Men då måste regeringen våga mer än idag. De rödgröna väljarna förstår nog att läget är svårt i riksdagen och att en del förslag kan falla. Men de förstår nog inte att man inte ens försöker vinna dem. Det är bättre att ta strid och riskera en eller annan förlust, än att aldrig våga ta strid och garanterat inte vinna. Att visa skillnaderna mellan höger och vänster är också nödvändigt för att minska utrymmet för rasisterna.

De allra flesta av oss vill ha ett samhälle som håller ihop, ett mer jämlikt samhälle. Ett samhälle som bygger på solidaritet och medmänsklighet, istället för att några få ska få det bättre på andras bekostnad. Ett samhälle där framtidstron är självklar för varje barn. Jag tror att de flesta vill ha det, men det är inte alla som tror att det går. Men mina vänner – det går. Vi kan bygga något bättre än det vi har. Det går om vi gör det tillsammans.

Källa
Hämtat från vansterpartiet.se (2023-09-01)

Taggar
Almedalen, Politiska tal, Vänsterpartiet

URI
https://www.svenskatal.se/tale/jonas-sjostedt-tal-i-almedalen-2015